

DE GEMEENTE **HOF VAN TWENTE DEED ONDERZOEK** NAAR DE GEVOLGEN VAN DE CRISIS IN DE VARKENSHOUDERIJ. DE SITUATIE IS ZORGELIJK EN VRAAGT OM BEGELEIDING VAN MENSEN.

Slechte prijzen zorgen voor veel leed

DE slechte financiële situatie van veel varkensbedrijven heeft een grote, negatieve impact op het sociale en emotionele welbevinden van de ondernemers en hun gezinnen. Dat blijkt uit onderzoek onder 36 zeugenhouders in de gemeente Hof van Twente. Zij zijn bezocht door twee agrarische bedrijfscoaches. Onder hen waren dertien ondernemers die geen zeugen meer hadden. Twee hadden een gemengd bedrijf, waarbij ze de andere tak voortzetten. De andere elf hebben hun bedrijf beëindigd.

Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van signalen van het Platform Stil Leed in het buitengebied. De gemeente Hof van Twente heeft een werkgroep geformeerd met vertegenwoordigers van gemeente, Land- en Tuinbouw Organisatie Noord (LTO Noord) en Nederlandse Vakbond Varkenshouders (NVV), Platform Stil Leed in het buitengebied en Stimuland.

Verborgен leed

Tijdens de keukentafelgesprekken is veel verborgen leed boven water gekomen. Uit de gesprekken blijkt dat veel ondernemers al jaren in een neerwaartse economische spiraal

Zeugenhouders hebben zorgen om hun toekomst: "Waarschijnlijk moeten we binnenkort onze grond verkopen, dit betekent de ondergang van het bedrijf."

zitten of zaten. Na perioden van ups en downs in de varkenshouderij zijn er sinds enige tijd alleen nog maar downs. Veel varkenshouders houden krampachtig vast aan wat ze hebben en hopen op betere tijden. Ze kennen een hoge arbeidsmoraal vanuit de gedachte dat hard werken beloond wordt. De betere tijden laten lang op zich wachten waardoor schulden oplopen en betalingsproblemen bijna een vanzelf-

sprekendheid zijn geworden. "We hebben ons kapot gewerkt. Altijd maar hopen op betere prijzen, er is niets meer over", zo viel vaak te beluisteren. Dit heeft een enorme impact op de gemoedstoestand van de ondernemers, zo concluderen de onderzoekers: normen vervagen en het handelen wordt in sommige gevallen onvoorspelbaar. Hierdoor groeit een wantrouwen naar de eigen omgeving en verliezen mensen hun verantwoordelijkheid en mogelijkheden uit het oog.

Sociaal isolement

Varkenshouders praten onderling niet of nauwelijks over hun problemen. Ze zijn bang dat praten grote gevolgen kan hebben voor de reputatie van hun bedrijf en dat het een bedrijfsbeëindiging zal versnellen. Ook binnen de familie wordt weinig tot niet gesproken over de problemen, zo blijkt uit het onderzoek. Varkenshouders voelen zich schuldig tegenover de oudere generatie die met hard werken het bedrijf heeft opgebouwd en die in sommige

gevallen het pensioen, de woning en het levenswerk, verliest: "Als ik stop, doe ik mijn ouders veel verdriet." Ook spelen schuldgevoelens jegens de jonge generatie een rol: die kan het bedrijf niet meer voortzetten. Stoppers ervaren weinig toekomstperspectief. Ze hebben geen cv, geen referenties en geen idee wat ze kunnen gaan doen nu het agrarisch bestaan wegvalt. Mensen trekken zich meer en meer terug uit het sociale leven en gooien deuren dicht voor partijen die van goede wil zijn. Al deze gevolgen samen leiden tot een grote druk voor de mensen waardoor ze uit wanhopigheid soms onbezonnen dingen doen.

"Het is aannemelijk dat deze ervaringen en signalen slechts het topje van de ijsberg zijn en dat het beeld in de Hof van Twente tekenend is voor andere gemeenten", concluderen de samenstellers van het rapport. Daarom vinden zij het van belang dat op landelijk niveau een plan van aanpak wordt gemaakt.

Laag rendement grootste zorg

knelpunten voor zeugenhouders

invloed op het welbevinden	aantal
te laag rendement	95
regelingen, subsidies en vergunningen	55
negatieve berichten media	38
afvoer mest	30
dierziekten	27
relatie met (schoon)familie/gezin	17
relatie met zakelijk netwerk	15
relatie met burens	10
privé omstandigheden	6
beëindiging bedrijf of tak	2

bron: Onderzoek gemeente Hof van Twente

De score is op basis van rangorde en een wegingsfactor. Een te laag rendement beïnvloedt het welbevinden het meest.